

บทที่ 1

บทนำ

สภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในทุกกระบวนการเมืองนั้น ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การดำเนินงานทางการเมืองใด ๆ อันเป็นปัญหาสาธารณะแล้ว หากมิได้รับความเห็นชอบหรือสนับสนุนจากมวลชนก็ยากที่จะดำเนินไปด้วยความราบรื่น เช่นในการเมืองระบอบประชาธิปไตยผู้ปกครองผู้ที่จะมาปกครองได้ จะต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนหรือคนส่วนใหญ่ก่อนเพราะในระบอบนี้ถือว่า คนส่วนใหญ่คือที่มาของอำนาจในการปกครอง ผู้ปกครอง เป็นเพียงตัวแทนของประชาชนที่ได้รับมอบหมายให้มาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ เมื่อเป็นเช่นนี้ ประชาชนส่วนใหญ่หรือผู้ได้การปกครองมีสิทธิที่จะทำการคัดเลือก หรือเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ เมื่อประชาชนไม่พอใจ ในกรณีนี้ผู้ปกครองต้องสิ้นสุดการเป็นผู้นำ นอกจากนี้หากประชาชนหรือคนส่วนใหญ่ดังกล่าวแล้ว ได้มีการรวมตัวที่มีพลังหรือศักยภาพเพียงพอ พลังหรือศักยภาพนั้นสามารถส่งผลกระทบต่ออนาคตของสังคมได้¹

หรือแม้แต่ในประเทศกำลังพัฒนา ที่มีระบอบการเมืองในแนวอำนาจนิยม มิใช่ว่าจะละเลยพลังมวลชน ประเทศเหล่านี้ได้มีการช่วงชิงการนำในกลุ่มพลังมวลชนเหล่านี้ โดยรัฐหรือกลไกของรัฐเป็นผู้เข้าไปดำเนินการจัดตั้งกลุ่มมวลชน ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเหล่านั้น เข้ามาทำหน้าที่รับใช้รัฐหรือสนับสนุนรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านต่อไป²

¹David B. Truman, The Governmental Process : Political Interest and Public Opinion (New York : Knopf, 1971), p.34-35, 51-52,

²แสวง รัตนมงคลมาศ, "กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดัน," สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย (พระนคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527), หน้า 802 - 805.

1. ในทางการบริหาร รัฐสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อรองรับนโยบายการให้บริการ หรือ เพื่อรับความช่วยเหลือจากรัฐ
2. ในทางเศรษฐกิจ การสร้างกลุ่มเศรษฐกิจโดยรัฐเอง จะทำให้กลุ่มทำหน้าที่เป็นตัวแทนปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐ
3. ในด้านการเมือง ผลประโยชน์ทางการเมืองที่รัฐจะได้ จากกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มกดดันที่รัฐสนับสนุนอย่างใกล้ชิด คือ การเป็นบงกชจัญญ์ เสถียรภาพทางการเมืองบงกชจัญญ์หนึ่งให้กับรัฐ แทนที่จะเป็นตัวกดดันให้กับรัฐวางนโยบายต่าง ๆ ตามความต้องการของตน กลุ่มเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการรับนโยบายของรัฐ มาปฏิบัติ

พิจารณาในแง่แนวความคิดแล้ว พฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจทางการศึกษาอย่างมาก เฉพาะกรณีของประเทศไทยแล้วอย่างน้อยนับแต่ปี 2525 เป็นต้นมา ได้มีปรากฏการณ์ทางการเมืองประการหนึ่ง เกิดขึ้นนั่นคือ การแสดงบทบาทของกลุ่มที่มีบทบาทด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ ได้พยายามแสดงอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐ เพื่อให้รัฐกำหนดนโยบายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปในทิศทางที่กลุ่มตนต้องการ ทั้งนี้พิจารณาได้นับแต่กรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนที่จังหวัดกาญจนบุรี การคัดค้านการสร้างโรงงานแทนทาส้มที่จังหวัดภูเก็ต (เฉพาะกรณีนี้รูปแบบการคัดค้านได้แปรเป็นความรุนแรงทางการเมืองในที่สุด) การคัดค้านนโยบายการส่งเสริมการปลูกไม้ยูคาลิปตัส การคัดค้านการสร้างกระเช้าลอยฟ้าขึ้นสู่ตอยสุเทพ การคัดค้านโครงการขุดลอกแม่น้ำเจ้าพระยาสอง และอื่น ๆ

บทบาทของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ส่งผลอย่างกว้างขวางทั้งต่อการรับรู้ของประชาชนซึ่งมีการตื่นตัวมากขึ้นในปัญหาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และในส่วนของรัฐบาลเอง เป็นที่น่าสนใจว่า จากความเคลื่อนไหวของกลุ่มเหล่านี้ ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจของรัฐหรือไม่เพียงใด

รูปแบบและวิธีการซึ่งกลุ่มที่แสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพยายามดำเนินการ เพื่อมีอิทธิพลและอำนาจต่อการตัดสินใจของรัฐบาลนั้นมีความหลากหลายทั้งในรูปของการจัดนิทรรศการ การประท้วง การอภิปราย การแจกใบปลิว การออกแถลงการณ์ การใช้

สื่อมวลชน เป็นสื่อผ่านความคิดเพื่อระดมความคิดเห็น หรือสื่อผ่านไปยังกลไกรัฐในระดับการตัดสินใจ นโยบาย ตลอดจนการเข้าพบบุคคลสำคัญ หรือผู้มีอิทธิพลและอำนาจทางการเมือง เพื่อเสนอ ข้อมูลของกลุ่มตน เป็นต้น

กล่าวสำหรับกรณีเขื่อนน้ำโจนนั้น เป็นโครงการที่ริเริ่มโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย หากแต่ได้ปรากฏตัวออกมาในเชิงที่สัมพันธ์กับส่วนอื่นนอกแควดวงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต อย่าง เป็นทางการเมื่อการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้มีหนังสือที่ กฟผ. 842/514 ลงวันที่ 10 มกราคม 2522 แจกกรมป่าไม้ขออนุญาตให้เส้นทางสำรวจชักลากไม้และขนแร่ที่มีอยู่แล้ว จากเขื่อนศรีนครินทร์ เพื่อขนย้ายเครื่องมือและอุปกรณ์การสำรวจไปยังบริเวณโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน (เขื่อนน้ำโจน) ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดกาญจนบุรี ตามลำน้ำแควใหญ่เหนือ เขื่อนศรีนครินทร์ประมาณ 135 กิโลเมตร³

ต่อมาในเดือนมีนาคม 2524 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ทำหนังสือที่ กฟผ. 846/07108 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2524 ถึงปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเสนอโครงการต่อรัฐบาล ขออนุมัติก่อสร้างโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบนเขื่อนน้ำโจน หนังสือฉบับดังกล่าวเสนอความเห็นที่ "โครงการแควใหญ่ตอนบนมีความเหมาะสมทั้งทางด้านเทคนิค และเศรษฐศาสตร์ ให้ผลประโยชน์ตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ดี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่มีผลร้ายแรงแต่อย่างใด การอพยพราษฎรที่อยู่ในอ่างเก็บน้ำมีน้อยมาก เพียง 40 ครอบครัวเท่านั้น"⁴

³ กองอนุรักษ์สัตว์ป่า, กรมป่าไม้, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, "สรุปความเป็นมาของโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน (เขื่อนน้ำโจน) และความเห็นของกองอนุรักษ์สัตว์ป่ากับทรงคุณวุฒิ", กรกฎาคม 2525. (อ้างสำเนา)

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "เอกสารประกอบการพิจารณาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบนเขื่อนน้ำโจน", กันยายน 2525, หน้า ข1-ข2. (อ้างสำเนา)

หลังจากที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เสนอโครงการไปแล้ว สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ
ที่ 1004/1517 ลงวันที่ 7 เมษายน 2524 แจงให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาโดยให้ความเห็นว่า "โครงการดังกล่าวเป็น
การพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มแม่น้ำแควใหญ่ตอนบน โดยการนำพลังงานที่มีภายในประเทศมาใช้ให้
เป็นประโยชน์ เพื่อลดการใช้น้ำมัน เชื้อเพลิงที่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ จึงเห็นควรให้การ
สนับสนุนตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เสนอ"⁵ และในหนังสือฉบับดังกล่าวได้มอบหมายให้สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แจ้งให้การไฟฟ้า
ฝ่ายผลิตทราบว่า

"...โครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน เชื่อนน้ำใจเป็น
โครงการที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาพลังงานของประเทศ
...แต่เพื่อให้การพิจารณาโครงการของสำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นไปอย่างสมบูรณ์ จึงเห็น
สมควรให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตจัดทำแผนงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน
ตลอดจนวิธีและระยะเวลาในการแก้ไขผลกระทบด้านต่าง ๆ โดย
ให้รวมค่าใช้จ่ายเหล่านี้ เข้าไว้ เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายลงทุนของ
โครงการ....."⁶

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้จัดทำแผนดำเนินงานการแก้ไขผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
โครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน เชื่อนน้ำใจ เสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดประชุมพิจารณาโครงการ
เชื่อนน้ำใจขึ้น เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2525 โดยเชิญหน่วยงานต่าง ๆ ที่

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า ข. - 8.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า ข. - 9.

เกี่ยวข้องมาร่วมพิจารณา แต่การประชุมดังกล่าวไม่มีข้อสรุปออกมาแต่อย่างใด⁷

และต่อมาคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีนายสุนทร หงส์ลดารมย์ เป็นประธาน ได้แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมพิจารณา โครงการเขื่อนน้ำโจน อนุกรรมการชุดนี้มีนายเสนาะ อุณาภูล เลขาธิการคณะกรรมการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธาน⁸

นับแต่ห้วงเวลานั้น เป็นต้นมา กรณีเขื่อนน้ำโจน ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาสาธารณะ เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มทั้งในและนอกประเทศได้ทำการเคลื่อนไหวเพื่อระดมความคิดเห็น ตลอดจนโน้มน้าวบุคคลสำคัญทางการเมืองให้ร่วมคัดค้านหลายรูปแบบและวิธีการซึ่งดำเนินไป ภายใต้การตอบโต้ของฝ่ายสนับสนุนโครงการ เขื่อนน้ำโจน

การเคลื่อนไหวคัดค้านของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในกรณีเขื่อนน้ำโจนนี้ส่งผลให้ ประชาชนเข้าร่วมติดตามปัญหานี้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งหนังสือพิมพ์ได้ติดตามนำเสนอข่าวสาร ในกรณีนี้อย่างต่อเนื่อง ในส่วนของรัฐบาลเองจากข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์นั้น มีประเด็น ที่น่าสนใจดังนี้คือ

1. ผลการประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษ เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2525 เพื่อพิจารณา ปัญหาเขื่อนน้ำโจน นายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีคณะทำงานชุดพิเศษซึ่งมีนายสมหมาย สุนทรະกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน มีคณะทำงานประกอบด้วย น.ท.ทินกร พันธุ์กระศรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ร.ท.สุลี มหาสันตนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายเกษม สุวรรณกุล รัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย และนายเสนาะ อุณาภูล เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเลขานุการคณะทำงาน⁹ เพื่อทำการ

⁷ สุชาติ นวกวงษ์, "เขื่อนน้ำโจน : ทยุคคิดกันสักหน่อย," เอกสารสรุปผล สัมมนาทางวิชาการเรื่องผลได้ผลเสียโครงการเขื่อนน้ำโจน, คณะศึกษามหาบัณฑิตกลุ่มวิชา สิ่งแวดล้อม 9 สาขา, มหาวิทยาลัยมหิดล, 22 สิงหาคม 2525, หน้า 132.

⁸ มติชน (20 เมษายน 2525) : 16.

⁹ มติชน (5 ตุลาคม 2525) : 16.

ศึกษาโครงการนี้โดยละเอียดอีกครั้ง และเสนอให้คณะรัฐมนตรีตัดสินใจภายใน 90 วัน

2. ภายหลังจากคณะทำงานชุดที่มีนายสมหมาย สุนทรกุล เป็นประธาน ได้ขอเลื่อนเวลาการรายงาน ผลสรุปการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีมาแล้ว 2 ครั้ง ต่อมาในวันที่ 11 เมษายน 2526 คณะทำงานชุดพิเศษดังกล่าวได้เสนอผลการศึกษาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา และการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันดังกล่าวปรากฏตามข่าวว่า "พลโท จันทรคุปต์ สิริสุทธิ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีกล่าวว่า เรื่องเขื่อนน้ำโจนเป็นนโยบาย รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลรักษาการ นายกรัฐมนตรี เห็นควรมอบให้รัฐบาลชุดใหม่เป็นผู้ตัดสินใจ"¹⁰

อย่างไรก็ตามภายหลังจากเดือนเมษายน 2526 ปรากฏจนกระทั่งสิ้นสุดปี 2529 ได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง หากแต่ยังอยู่ภายใต้การบริหารงานของ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ แต่กรณีโครงการไฟฟ้าส่งน้ำแควใหญ่ตอนบนเขื่อนน้ำโจนก็ยังไม่ได้รับการตัดสินใจชี้ขาดออกมาแต่อย่างใดว่า ควรหรือไม่ควรสร้างเขื่อนน้ำโจน

ดังนั้น ความสนใจสำหรับการศึกษาคั้งนี้ ก็คือการพิสูจน์ว่า การดำเนินงานทางการเมืองของกลุ่มบุคคลที่คัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนนั้น เป็นไปในลักษณะใดและการดำเนินงานนั้นสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือไม่เพียงไรเพราะอะไร และที่น่าสนใจไปกว่านั้น ก็คือ เราอาจพิจารณาได้ว่า แบบแผนการดำเนินงานของกลุ่มคัดค้านในการระดมตีฆาตชนให้คล้อยตามฝ่ายตน ตลอดจนการโน้มน้าวบุคคลผู้มีอิทธิพลและอำนาจเกี่ยวข้องในการตัดสินใจกรณีเขื่อนน้ำโจน ซึ่งดำเนินไปตามกลางการตอบโต้ของฝ่ายสนับสนุนโครงการเขื่อนน้ำโจน ก็คือการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มคัดค้านหรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การดำเนินงานเหล่านั้น เป็นวิธีการในการแสวงหาอิทธิพลและอำนาจทางการเมืองของกลุ่มคัดค้านนั่นเอง

ประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กลายเป็นประเด็นปัญหาสาธารณะ ที่ทุกส่วนของสังคมทั้งในส่วนของรัฐบาล ประชาชน ฝ่ายนิติบัญญัติ สื่อมวลชน นักศึกษาตลอดจนกลุ่มและสมาคมต่าง ๆ กำลังให้ความสนใจอย่าง

¹⁰ มติชน (13 เมษายน 2526) : 16.

กว้างขวาง ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์ในด้านการค้นคว้าหาแนวทางการศึกษาวิจัยการเมือง เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในส่วนอื่น ๆ เพื่อขยายความครอบคลุมขององค์ความรู้ และเพิ่มระดับความลึกซึ้งยิ่งขึ้นในอนาคต อีกทั้งจะเป็นตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบ กับอิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ ในกรณีหรือประเด็นการเมืองอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเป็นการศึกษาถึงบทบาทของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน, ในช่วงปี 2525 - 2529 ว่ามีแบบแผนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มอย่างไรบ้าง
2. เพื่อเป็นการศึกษาวิเคราะห์วิธีการแสวงหาและใช้อิทธิพลและอำนาจของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน ทั้งที่เป็นการต่อสู้ด้านข้อมูล การใช้สื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ เพื่อระดมการสนับสนุนจากมติมหาชนและวิธีการอื่น ๆ ตลอดจนศึกษาว่าอิทธิพลและอำนาจนั้น ส่งผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือไม่เพียงใด
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยการเมือง เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้นในอนาคต และเป็นตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ ในกรณีหรือประเด็นการเมืองอื่น ๆ

สมมุติฐาน

การดำเนินงานทางการเมืองของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนมีอิทธิพลและอำนาจต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในระดับการชะลอการตัดสินใจสร้างเขื่อนน้ำโจน เพราะกลุ่มคัดค้านมีข้อมูลที่รอบด้านกว่าผู้สนับสนุน และมีการใช้สื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ในการชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์สาธารณะที่ชัดเจนกว่ากลุ่มผู้สนับสนุน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. การดำเนินงานทางการเมือง หมายถึงการดำเนินกิจกรรมคัดค้านของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทุกรูปแบบ เพื่อให้ประเด็นการคัดค้านเป็นที่น่าสนใจและยอมรับของสาธารณชนและผู้มีอิทธิพลและอำนาจทางการเมือง

2. กลุ่มศึกษาค้นคว้าสร้างเพื่อนำใจ หมายถึงกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันในรูปของชมรม สมาคมหรือรูปอื่น ๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันและแสดงบทบาทต่อสาธารณะในการศึกษาค้นคว้าสร้างเพื่อนำใจโดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งนี้หมายถึงรวมถึงกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยตรงและกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อการอื่นด้วย

3. อิทธิพลและอำนาจ หมายถึงความสามารถในการโน้มน้าวชักชวน รวมทั้งกดดันให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กลุ่มคนกำหนดไว้

4. การตัดสินใจของรัฐ หมายถึงการตัดสินใจหรือตกลงใจเลือกหนทางใดหนทางหนึ่ง ที่เห็นว่าดีที่สุดหรือได้รับประโยชน์มากที่สุดจากบรรดาทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้รวมทั้งการตัดสินใจไม่เลือกหนทางใดหนทางหนึ่ง หรือชะลอการเลือกออกไปด้วย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยช่วยให้ทราบถึงแบบแผนการดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มศึกษาค้นคว้าสร้างเพื่อนำใจ

2. ผลการวิจัยจะชี้ให้เห็นถึงวิธีการแสวงหาและการใช้อิทธิพลและอำนาจทางการเมืองของกลุ่มศึกษาค้นคว้าสร้างเพื่อนำใจ และการส่งผลต่อการตัดสินใจของรัฐ

3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับการค้นคว้าวิจัยในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในอนาคต ที่เกี่ยวกับการเมือง เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นตัวอย่งใช้เปรียบเทียบเกี่ยวกับอิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ ในกรณีหรือประเด็นการเมืองอื่น ๆ

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

เนื่องจากโครงการสร้างเพื่อนำใจของ กฟผ. นั้นได้เสนอให้รัฐบาลตัดสินใจเมื่อปี พ.ศ.2525 ครอบคลุมถึงปี พ.ศ.2529 ก็ยังไม่มีข้อยุติว่าควรสร้างหรือไม่อย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอจำกัดขอบเขตการศึกษาของศึกษาค้นคว้าสร้างเพื่อนำใจเฉพาะในห้วงปี 2525 - 2529 เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการเมืองของกลุ่มศึกษาค้นคว้าในห้วง

เวลาที่ผ่านมา ซึ่งอาจจะทำให้เราสามารถคาดการณ์แนวโน้มการตัดสินใจของรัฐได้แม้จะไม่ทั้งหมด แต่ก็อาจคาดการณ์ได้ในระดับหนึ่ง

วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจาก

1. เอกสารชั้นต้น (Primary Source) เช่นหนังสือราชการรายงานการประชุม มติคณะรัฐมนตรี เอกสารและแผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการเขื่อนน้ำโจน ซึ่งเป็นของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น

2. เอกสารชั้นรอง (Secondary Source) เช่นรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อเขียนทางวิชาการ แถลงการณ์ ข่าวและบทความที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยการสัมภาษณ์จะประกอบทั้ง 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal) และแบบที่มีแนวคำถาม (Interview Schedule)

3.1 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการจะใช้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลในเบื้องต้น เจ้าหน้าที่ผู้กร่างนโยบายของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตและสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

3.2 การสัมภาษณ์แบบมีแนวคำถาม จะใช้กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรี คณะทำงานพิเศษ ผู้นำและกรรมการของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยทั้งนี้จะใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับบุคคลเหล่านี้ประกอบด้วย เช่นกันแล้วนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอในลักษณะการพรรณาวิเคราะห์ (Analytical Description)

การเสนอเนื้อหา

บทที่ 1 จะกล่าวถึง สภาพและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย ขอบเขตของการ
วิจัย และวิธีการวิจัย

บทที่ 2 เป็นการนำเสนอกรอบแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

บทที่ 3 ว่าด้วยความ เป็นมาของโครงการไฟฟ้าส่งน้ำแควใหญ่ตอนบน : เชื่อน
น้ำโจน

บทที่ 4 ลักษณะและบทบาททางการเมืองของกลุ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน

บทที่ 5 การเมือง เรื่องการกำหนดนโยบายโครงการเขื่อนน้ำโจน

บทที่ 6 บทบาทของข้อมูลทางวิชาการและหนังสือพิมพ์ในกรณีปัญหาโครงการเขื่อน
น้ำโจน

บทที่ 7 บทสรุปของการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย